

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

B. Alberti Doctoris Magni ex Ordine Prædicatorum Episcopi Ratisponensis De Adhærendo Deo Libellvs

**Johannes <de Castello>
Albertus <Magnus>**

Antverpiae, 1621

Cap. XVI. Qualiter Albertus Alchimistas reprehendit, & deceptiones
appellat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44148

opinor. Quare ipse etiam in eodem Speculo, antequam disputationem facit de ipsis, præmisit vnam protestationem, sic inquit: *Protestor tamen, si aliquid dicam quo velim uti in defensione, quoniam determinando non dico, sed potius opponendo, vel excipiendo, vel ad determinationis animaduersionem determinatoris ingenium prouocando.* hæc Albertus de Interrogationibus. Quales autem sunt huiusmodi Interrogationes, pleniùs habetur ab ipso Albumasar & Hali Astronomis. Hoc autem sciendum, quòd sanctus Thomas de huiusmodi in suis scriptis nullibi mentionem facit reprobando vel impugnando.

CAPVT XVI.

Qualiter Albertus Alchimistas reprehendit, & deceptiones appellat.

ALCHIMICOS vel Alchimistas, qui multas fraudes committunt in proximos sua arte, & periculum animæ suæ peccando mortaliter non euadunt, venerabilis Albertus multipliciter reprehendit, & falsas eorum opiniones &

G 4 deceptio-

deceptiones denudat in suo libro Mineralium; de quibus hîc narrare longum est, & ideò aliqua breuiter de ijs sunt notanda, vt aliquo modo innotescat per Alberti doctrinam Alchimicorum fallacia. Ait namque ipse Albertus in præfato libro Mineralium sic: *Possumus considerare vtrum verum sit quod quidam Aristotelem dicunt dixisse, cum secundum rei veritatem dictum sit Auicenna, scilicet: Sciant artifices Alchimia, species permutari non posse, sed similia illis facere possunt, vt tingere donec sit multum simile argento vel auro, vel cui voluerint corpori. Ceterum quòd differentia specifica aliquo tollatur ingenio, non credo possibile; sed spoliatio accidentium non est impossibilis, vel saltem diminutio eorum.* hæc Albertus. Vnde consequenter Albertus ibidem ponit duos modos Alchimicorum: vnum dicit esse deceptorium & sophisticum; de alio verò opinatiuè loquitur, non confirmando ipsum tamquam verum. vnde de illo secundo modo sic ait ibidem: *Non permutabuntur species, nisi fortè in primam naturam & materiam metallorum reducantur, & sic inuamine artis deducantur in speciem metalli*

talli quod voluerint. Sed tunc oportebit nos dicere, quòd Alchimicorum periti operantur sicut periti Medicorum: Medici enim periti per medicinas purgatiuas purgant materias corruptas, & facile corruptibiles, & impedièntes sanitatem, qui est finis intentus à Medico; & postea per confortantia naturam, iuuant virtutem naturalem, vt digerendo sanitatem inducat: ita enim proculdubio sanitas effectus erit nature effectiuè, & artis organicè & instrumentaliter. Per omnem autem eundem modum dicemus operari Alchimicorum peritos in transmutatione metallorum: primò enim quidam purgant multum materiam argenti vini & sulphuris quam inesse videmus metallis: qua purgata conformabunt virtutes materiae qua insunt ei elementales & caelestes, ad proportionem mixtionis metalli quod intendunt ex materia educere, & tunc ipsa natura operatur, & non ars, nec organicè iuuando & expediendo; & sic verum aurum & verum argentum educere & facere videntur hæc Albertus de vno modo, qui probabilior & verior videtur, tantum vt audis opinatiuè loquitur: de alio autem, sophistico videlicet, ita subiungit,

dicens: *Qui autem per alba albificant, & per citrina citrinant, manente specie metalli prioris, in materia proculdubio deceptiones sunt, & verum aurum & verum argentum non faciunt. Et hoc modo ferè omnes vel in toto vel in parte procedunt: propter quod ego experiri feci, quòd aurum Alchymicum, quod ad me deuenit, & similiter argentum, postquam sex vel septem ignes sustinuerit, statim amplius ignitum consumitur & perditur, & ad facem quasi reuertitur. hæc omnia verba Alberti.*

Notandum proinde, quòd ipse idem venerabilis Albertus in eodem Libro Mineralium, Alchymicorum multos errores destruit. Nam primum, videlicet quòd dicunt tantum esse vnã speciem metalli, scilicet aurum, & alia metalla ægritudines accidentales; & ideò ex plumbo promittunt se posse facere aurum: item secundum, scilicet quòd dicunt ex lapidibus posse fieri aurum & ex calce, similiter tamquam errores damnat. vnde consequenter ipsum Calestenem, quem dicit fuisse præcipuum in hac arte, non sustinet; & addit de experimentis Alchymicorũ, sic inquit: *Propter experimenta Alchymicorum de-*
bitè

bitè discutienda, plurimos inspexi Libros Alchimicos, & inueni Libros illos absque Syllogismo & probatione tantum expertis inniti, & celare intentionem eorum per verba metaphora; quod numquam fuit consuetudo Philosophia. hæc Albertus de Alchimistis. Item de modo viciniore naturæ in Alchimia, de quo superius iam notatum est, & disputatiuè loquebatur sicut patuit, adhuc clariùs loquitur ipse Albertus, nec ipsum sustinet tamquam verum; & ideò de ipso post alia sic ait: *Et si aliquando per sapientium industriam per calidum ignis contingit extrahi à plumbo per euaporationem superfluum humidum aqueum, & aduri in ipso totum pingue oleagineum, & depurari per subtiliationem id quod est in ipso terreum sulphuratum, & commisceri vaporabiliter in aliquo prefocando continente vaporem terreum cum aqueo radicali, optima & fortissima commixtione, & ex vi caloris conuerti humidum ad colorem citrinum, & tunc habere splendorem & colorem auri: hæc enim via artis simillima est via nature, ut superius notatum est: sed licet hoc sit verum, tamen non propter hoc aurum dicitur esse in profundo: quia etiam dato*

quòd hoc sit aurum quod sic effulget ex plumbo; tamen iam scimus, quòd istæ transformationes corrumpunt in toto plumbum: cum plumbi igitur specie numquam simul influit auri species in materia eadem. Hoc autem multò magis verum videbitur, quando non est probatum, hoc quod sic educitur de plumbo, esse aurum, sed fortè aliquid auro simile, non aurum; cò quòd sola ars non potest dare formam substantialem. Præterea, Alchimistam vix vel numquam inuenimus sic, ut dictum est, in toto operantem, sed potius citrino elixir colorat in auri speciem, & albo elixir colorat in argenti similitudinem, studens ut color in igne remaneat, & penetret per totum metallum, sicut spiritalis substantia in Missa. Materia metalli & hoc modo potest induci falsus color, substantia metalli remanente. hæc Albertus.

Notandum consequenter, quòd Alchimici multas falsas habent opiniones; puta, dicentes, quòd lapis sit materia metalli, similiter & calx atque cineres, ex quibus dicunt se posse facere aurum. Sed hæc omnia potenter ipse venerabilis Albertus reprobat, ostendens etiam unde decipiuntur, soluitque eorum argumenta

gumenta quibus se defendunt : vnde postquam destruxit opiniones cuiusdam Alchimici Gylgil nomine, qui huiusmodi fuit opinionis, sic adiecit Albertus in praefato Libro Mineralium post solutiones argumentorum ipsius Gylgil: *Hæc autem in conuenienter & stultè dicta sunt, quoniam iste Gylgil Metaphysicus & non Physicus fuit; sed de Metaphysica sua in Alchimia præsumens, præsumpsit mentiri de Metaphysicis.* hæc verba Alberti contra Gylgil & alios Alchimicos. Item adhuc in secundo scripto, distinctione tertia, ipse Albertus contra Alchimicos sic inquit: *Alchimici non dant formas substantiales; cuius signum est, quia in talibus operatis non inveniuntur proprietates consequentes speciem: unde aurum Alchimicum non letificat cor, & sapphirus Alchimicus non curat anthracem, & carbunculus Alchimicus non fugat venenum vaporabile in aëre; & iterum in igne omnia ista plus consumuntur, & non durant ita diu sicut naturalia illius speciei.* hæc Albertus.

Hæc, licet pauca, ex Alberti Libro Mineralium extraxi, vbi & alia multa ponuntur, ex quibus deceptores Alchi-

158 B. ALBERTI MAGNI
mici deprehenduntur ; sicut qualiter
probatur ad sensum quòd aurum Al-
chimicum non est verum aurum , sed
aliquam habet similitudinem. Sed om-
nia ista ibi pleniùs reperiuntur, quæ hîc
causa breuitatis omisi ; placuit tamen
ista iam præfata , licet pauca , inserere
huic Legendæ, vt innotescat omnibus,
quid Albertus de Alchimis & eorum
arte teneat. Et vt quorundam fatuo-
rum ora claudantur per ista qui fortè
Libros de Alchimia conscriptos ha-
bent, quorum Auctores dum ignorant,
Alberto mendaciter adscribere non
formidant: sicut est quidam Liber inti-
tulatus , *Semita recta vel directa* , cuius
Prologus sic incipit: *Omnia sapientia à
Domino Deo est, &c.* primum verò Ca-
pitulum sic incipit: *Alchimia est ars ab
Alchimo inuenta. Alchimia enim græcè
massa Latinè dicitur, &c.* Hunc Librum
quidam Alchimici putant esse Alberti;
sed falsissimum est , quia ipse Albertus
istum Librum *Semite recte* cum suis
opinionibus damnat, eò quòd omnino
contrarium sentit ijs quæ in Libro *Se-
mite recte* dicuntur: quia Liber *Semi-
te recte* sub metaphoricis locutioni-
bus

bus & signis ignotis abscondit scientiam Alchimix, nec aliquid probat Syllogismo. Item promittit se posse facere ex lapide aurum, & ex alijs multis. Item approbat omnia quæ Albertus reprobat, & stulta dicta esse dicit. Quare si inspexeris Librum Mineralium Alberti, & etiam Librum Semitæ rectæ, dices: Iste Liber Mineralium damnat & elidit Librum Semitæ rectæ specialissimè, nec habet quidquam de stilo Alberti. & ergo qui hoc scire cupiunt, legant Librum vtrumque, & intelligent me verum dixisse. Multi etiam in chartulis suis quædam colligentes, mirabilia quandoque magnis viris adscribunt, vt suas fraudes abscondant; & fide dignos se faciant, cum mala machinantur. Et consequenter notandum est, quòd sicut Liber Semitæ rectæ non est Alberti, vt iam probatum est; sic pariformiter Tractatus ille, qui intitulatur, *De secretis mulierum*, minimè Alberto est adscribendus: & non nisi stulti & ignari contrarium possunt opinari, quia manifestissimè Tractatus ipse hoc notum facit. Vnde notandum est, quòd Tractatus de Secretis mulierum continet &

Textum

Textum & Commentum, sicut patet ad oculum; quia frequenter sic ibi habetur: *Hic Auctor prosequitur formationem fetus.* vel sic: *Hic Auctor monet quatuor quaestiones.* & his similia. Et si benè inspexeris Librum tam quoad Textum quàm quoad Commentum, tunc videbis quòd neutrum Alberti sit, si Alberti tamen Libros umquam legisti; quia stilius & modus procedendi de Albertina eloquentia habet nihil. Item ex alio conuincitur quia Liber iste minimè sit Alberti, quia multoties allegat Albertum in hac vel simili forma, sic dicens: *Huius rationem dicit Albertus, quia diluuium,* &c. Item sic: *Aduertendum est, quòd quatuor sunt status lune secundum Albertum in Tractatu de Statu solis,* &c. & his similes allegationes tam in Textu quàm in Commento inuenies; ex quibus cognoscitur quòd falsum gerit titulum si Alberto adscribitur: cur enim diceret allegando, Albertus hoc vel illud dicit, si ipse idem Librum composuisset? Ex multis alijs probare possem falsitatem tituli, si ad finem non festinarem; sed hæc sufficiant: prudentes namque viri sine aliqua difficultate sciunt,

sciunt, quòd Liber de Secretis mulierum Alberto nullo modo est adscribendus.

CAPVT XVII.

Quàm utile sit scire naturalia & occulta in rerum natura, & quòd talium Scriptores laudandi sunt.

QVOD autem Albertus etiam laudandus sit de hoc quòd præ alijs in naturalibus multa scripsit, vt de Lapidibus, de Animalibus, & huiusmodi, patet ex verbis beati Hieronymi, qui talium rerum Scriptores commendat, tamquam utiles in hac etiam parte multum extiterint. vnde super Ieremiam idem Hieronymus sic inquit: *De natura verò lapidum siue gemmarum, & Græcorum plurimi & Latinorum scripserunt, è quibus sancta memoria Episcopus Epiphanius vnus fuit, qui nobis ingenij & eruditionis suæ volumen insigne reliquit. Plinius quoque Secundus Orator & Philosophus extitit, qui etiam in Opere pulcherrimo Naturalis Historiæ librum trigesimum septimum, qui & extremus est, lapidum*